OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ
Kulttuuriasiainneuvos Päivi Salonen

21.10.2019

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle

HALLITUKSEN ESITYS (20/2019 VP) EDUSKUNNALLE LAIKSI OIKEUDESTA LUOVUTTAA VALTION KIINTEISTÖVARALLISUUTTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oikeudesta luovuttaa valtion kiinteistövarallisuutta annettua lakia siten, että laissa olevia päätöksentekovaltuuksien euromääräisiä rajoja muutettaisiin valtion kiinteistöhallinnon hallinnollisen menettelyn keventämiseksi ja luovuttamiseen liittyviä lausuntomenettelyvaatimuksia uudistettaisiin.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää lakiesityksen tavoitteita hallinnollisen menettelyn keventämiseksi ja lausuntomenettelyn uudistamiseksi kannatettavina.

Opetus- ja kulttuuriministeriöllä ei ole huomautettavaa lakiesityksen 4 ja 6 §: n euromääräisiä rajoja koskeviin muutosehdotuksiin.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi myös lain 12 § koskien ennen luovuttamista pyydettäviä lausuntoja. Voimassa olevan lain 12 §:n mukaan *ennen valtion kiinteistövarallisuuden luovuttamista tai vuokraamista taikka sitä koskevan erityisen oikeuden myöntämistä asiasta on hankittava ympäristöministeriön lausunto, jos kiinteistövarallisuudella, joka luovutetaan, vuokrataan tai johon erityinen oikeus myönnetään, saattaa olla huomattava merkitys kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelun tai luonnonsuojelun kannalta, ja opetusministeriön lausunto, jos kiinteistövarallisuudella saattaa olla huomattava merkitys kiinteiden muinaisjäännösten rauhoittamisen kannalta.*

Lakiesityksessä menettelyä esitetään uudistettavaksi siten, että kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten ja kiinteiden muinaisjäännösten osalta lausunto pyydettäisiin jatkossa Museovirastolta ja lähetettäisiin tiedoksi ao. ministeriölle. Ministeriöt ovat nykyisin pyytäneet edelleen lausunnon Museovirastolta. Opetus- ja kulttuuriministeriö katsoo, että kaksivaiheisesta lausuntomenettelystä luopuminen on perusteltua ja pitää esitystä kannatettavana.

Pykälää ehdotetaan muutettavaksi myös siten, että lausunto tulisi pyytää ainoastaan silloin, jos voidaan etukäteen arvioiden pitää mahdollisena, että luovuttamisella olisi erittäin huomattava merkitys suojelulle. Opetus- ja kulttuuriministeriö pitäisi parempana säilyttää nykyisen lain muotoilu, jonka mukaan lausunto tulee pyytää kohteista, joissa luovuttamisella saattaa olla huomattava merkitys suojelulle. Merkityksen arviointi lausuntomenettelyn yhteydessä olisi jatkossakin perusteltua, koska valtion kiinteistöomaisuudesta ei ole olemassa kattavaa ja yhteisten kriteerien mukaisesti inventoitua tietoa, joka mahdollistaisi asian arvioimisen etukäteen lakiesityksen tarkoittamalla tavalla.

Opetus- ja kulttuuriministeriö pitää hyvänä, että lakiesityksen perusteluissa on painotettu luovuttavien tahojen ja lausunnonantajien yhteistä ennakoivaa yhteistyötä ennen varsinaisen lausuntopyynnön tekemisestä. Opetus- ja kulttuuriministeriö kuitenkin korostaa, että Museovirastosta annetun lain mukaisesti (282/2004 2 §) Museoviraston tehtävänä on toimia kulttuuriperinnön ja –ympäristön suojelusta vastaavana asiantuntijaviranomaisena. Siten arvioinnin siitä, onko luovuttamisella erittäin suuri merkitys kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten suojelun ja kiinteiden muinaisjäännösten rauhoittamisen kannalta, tulisi jatkossakin perustua Museoviraston asiantuntijanäkemykseen eikä luovuttavan tahon arvioon.

Valtion voimassaolevan kiinteistöstrategian mukaisesti kiinteistövarallisuuden omistus- ja omistajahallintajärjestelyissä tulee aina ottaa huomioon valtion kokonaisedun toteutuminen. Valtion kokonaisedulla tarkoitetaan taloudellisten vaikutusten lisäksi myös sosiaalisia, ympäristöllisiä ja kulttuuriperinnön vaalimiseen liittyviä seikkoja. Valtion strategista kiinteistövarallisuutta ovat sellaiset kiinteistövarallisuuserät, jotka valtion on välttämätöntä omistaa valtion tehtävienhoidon kannalta tai omaisuuden luonteen vuoksi. Omaisuuden luonteen perusteella valtion on välttämätöntä pitää omistuksessaan kiinteistövarallisuutta, joka on kansallisten kulttuurihistoriallisten tai luonnonsuojelullisten arvojen säilymisen varmistamiseksi välttämätöntä omistaa. Museovirastolla tulee olla asiantuntija- ja ohjausrooli valtion asiantuntijaviranomaisena myös valtion eri haltijavirastojen ja liikelaitosten kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden arvottamisessa, suojelussa ja hoidossa.

Tällä perusteella opetus- ja kulttuuriministeriö esittää, että 12 § pykälä muutettaisiin kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten ja muinaisjäännösten osalta seuraavasti:

Ennen valtion kiinteistövarallisuuden luovuttamista tai vuokraamista taikka sitä koskevan erityisen oikeuden myöntämistä asiasta on hankittava .. Museoviraston lausunto, jos kiinteistövarallisuudella ***saattaa olla huomattava merkitys*** *kulttuurihistoriallisesti huomattavien rakennusten suojelun tai kiinteiden muinaisjäännösten suojelun kannalta ..*